

**Wpływ koronawirusa SARS-Cov-2 na wykonywanie umów
oraz odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań
z uwzględnieniem kontraktów realizowanych w szczególnym reżimie zamówień publicznych**

Problemy na gruncie obrotu gospodarczego

Konsekwencje rozprzestrzeniania się wirusa o nazwie koronawirus SARS-Cov-2 (potocznie „koronawirus”) zaczynają być widoczne na gruncie obrotu gospodarczego. Przedsiębiorcy nie są w stanie realizować zawartych umów, ponieważ nie docierają do nich zamówione towary bądź usługi. Dostawcy odnotowują ponadprzeciętne wzrosty zamówień i to nie tylko w branży medycznej, gdzie można zaobserwować rzeczywisty wzrost zapotrzebowania na niektóre artykuły, ale również w branży spożywczej, w której wzrost spowodowany jest szerzącą się paniką i wykupem podstawowych artykułów, takich jak makaron, mąka czy ryż. Branża transportowa i turystyczna już odnotowuje realne straty. W niedalekiej przyszłości z tych samych powodów problem z realizacją zamówień może dotknąć wszystkich innych dziedzin gospodarczych.

Co więcej, koszty transportu surowców znacznie wzrosły. Organy celne odpowiedzialne za dopuszczenie towarów do obrotu prowadzą wzmożone i czasochłonne kontrole, co wpływa na dalsze opóźnienia w dostawach.

1. Możliwość powołania się na siłę wyższą

Odpowiedzialność przedsiębiorcy za opóźnienia w wykonaniu umowy jest wyłączona w przypadku zaistnienia **siły wyższej**. Aby doszło do wyłączenia odpowiedzialności kontraktowej wykazać trzeba, że zdarzenie wyczerpujące znamiona siły wyższej pozostaje w bezpośrednim związku z niewykonaniem umowy.

Pojęcie siły wyższej, nie zostało zdefiniowane w ramach prawa cywilnego. Nie mniej, panuje powszechnie uznany przez orzecznictwo i doktrynę pogląd stanowiący, iż siła wyższa to zdarzenie:

- a) zewnętrzne, na które strony umowy nie miały wpływu;
- b) niemożliwe (lub prawie niemożliwe) do przewidzenia;
- c) którego skutkom nie można zapobiec.

Powyższe przesłanki muszą być spełnione łącznie.

Najczęściej podawanymi przykładami siły wyższej są zdarzenia związane z:

- a) działaniami sił przyrody - np. powodzie, wybuchy wulkanów, czy epidemie;
- b) niecodziennymi zachowaniami zbiorowości - zamieszki, strajki czy działania zbrojne;
- c) działaniem władzy państwowej - zakazy importu i eksportu, blokady granic i portów.

Wobec powyższego należy uznać, że sytuacja spowodowana epidemią koronawirusa wypełnia przesłanki siły wyższej. Co więcej, jak wynika z przytoczonych przykładów, możliwość powołania się na okoliczności siły wyższej istnieje zarówno w przypadku wybuchu epidemii jako takiej (np. spowolnienia zakładu pracy w skutek kwarantanny), jak również z powodu działania władz państwowych (np. wstrzymanie eksportu

przez Chiny). Jest to zagadnienie o tyle istotne, że w przypadku gdy przedsiębiorca może powołać się na oba opisane wyżej przypadki, szansa na wykazanie związku przyczynowego (niezbędnego do uwolnienia się od odpowiedzialności kontraktowej) jest dużo większa.

2. Zalecane działania w celu wykazania siły wyższej

Jeśli chodzi o umowy już zawarte, to w pierwszej kolejności konieczne jest staranne i wnikliwe przeanalizowanie ich pod kątem postanowień dotyczących siły wyższej. Częstą praktyką jest precyzowanie w umowie przesłanek zaistnienia siły wyższej, sposobu jej notyfikowania, a czasami wyłączenie działania siły wyższej (o czym poniżej).

Bez wątpienia ważnym elementem jest również kontakt z kontrahentem. Istotne będzie jak najszybsze poinformowanie kontrahenta, o przewidywanych opóźnieniach i ich powodach (najlepiej załączając dowody potwierdzające taki stan rzeczy) oraz, w każdym przypadku w którym jest to możliwe, ustalenie zasad postępowania w tym okresie.

Powyższe może uchronić przedsiębiorców przed późniejszymi niepotrzebnymi sporami sądowymi.

Wskazane jest również gromadzenie dokumentacji i innego rodzaju dowodów, które świadczyć będą o zaistnieniu siły wyższej w razie późniejszego ewentualnego sporu sądowego. Za przykład takich dowodów można podać oświadczenia producentów o wstrzymaniu dostaw w skutek epidemii koronawirusa, albo wręcz wprost certyfikat siły wyższej wydawane przez Chińską Radę Promocji Handlu Międzynarodowego przedsiębiorcom chińskim (o czym szerzej poniżej).

3. Ograniczenia w powoływaniu się na siłę wyższą

Trzeba mieć jednak na uwadze, że wyłączenie odpowiedzialności wynikłe z zaistnienia siły wyższej musi być stosowne w sposób „ostrożny”. Bez wątpienia wstrzymanie dostaw bądź świadczenia usług w związku z epidemią koronawirusa wskazuje na siłę wyższą. Nie zwalnia to jednak przedsiębiorcy z obowiązku podjęcia działań w celu zniwelowania skutków takiej sytuacji, na przykład poprzez rozważenie innych sposobów pozyskania towaru lub realizacji usługi.

Ponadto, należy pamiętać, iż przesłanką wystąpienia siły wyższej są „okoliczności niemożliwe (lub prawie niemożliwe) do przewidzenia”, dlatego też mogą się na nią powołać jedynie wykonawcy realizujący wcześniej zawarte umowy. W przypadku nowych kontraktów sytuacja jest już znana i problemy z ewentualnymi opóźnieniami są możliwe do przewidzenia. Wobec powyższego kluczowym dla przedsiębiorców, dla jak najlepszego zabezpieczenia swoich interesów, będzie wpisanie do umów stosownych klauzul na przyszłość (jest to szczególnie ważne w przypadku umów zawieranych w reżimie zamówień publicznych).

4. Umowne ograniczenie stosowania siły wyższej

Niezależnie od powyższego, należy mieć na uwadze, że strony mogą przewidzieć w umowie, iż odpowiedzialność wykonawcy jest rozszerzona również o przypadki siły wyższej. Należy jednak

pamiętać, iż musi być to postanowienie precyzyjne, a wszelkie braki i niejednoznaczności prowadzić będą do nieważności takiego rozszerzenia odpowiedzialności. Niewystarczające jest więc wskazanie, że "wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność". Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, że konieczne jest wyraźne wskazanie, iż wykonawca ponosi odpowiedzialność również za wystąpienie siły wyższej. Dlatego też niezwykle istotnym jest przeanalizowanie treści dotychczas zawartych, jak i planowanych do zawarcia umów, pod tym właśnie kątem.

5. Możliwość powołania się na nadzwyczajną zmianę stosunków jako podstawę modyfikacji umowy

Rozważyć należy również sytuację, w której towary lub usługi wprowadzić będą dostępne dla przedsiębiorcy, ale po znacznie zawyżonej cenie, czyniąc nabycie ich niemożliwym, albo znacznie utrudnionym. Zastosowanie instytucji siły wyższej do takiej sytuacji budzi poważne wątpliwości. Warto więc wspomnieć o **art. 357¹ kodeksu cywilnego**, który stanowi że: *„Jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażącą stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. (...)”*.

Pojęcie „nadzwyczajnej zmian stosunku” precyzuje Sąd Najwyższy, stwierdzając że: *„Do przyczyn zaistnienia takiego stanu zaliczane są zdarzenia natury przyrodniczej (nieurodza), społecznej (epidemia, klęski żywiołowe, kryzys gospodarczy), powszechnie występujące. Do tych sytuacji zaliczane są także zaskakujące zmiany stawek podatkowych albo celnych, czy gwałtowne zmiany poziomu cen na rynku. Nieprzewidywalność związana jest z przyszłą sytuacją, a brak było podstaw do zdiagnozowania jej przez strony.*

6. Uzyskanie odszkodowania od zagranicznych (w tym chińskich) kontrahentów

Z tych samych przyczyn niezwykle trudne może być uzyskanie odszkodowania, od chińskich kontrahentów za ich opóźnienia w transporcie. *Chińska Rada Promocji Handlu Międzynarodowego (China Council for the Promotion of International Trade)* poinformowała już w pierwszym tygodniu lutego, że wydała pierwszy certyfiakat siły wyższej związany z chorobą wywołaną koronawirusem. Jest to dokument potwierdzający fakt zaistnienia siły wyższej. Wydawany jest na wniosek, by posłużyć w sporach handlowych. Dokument taki może częściowo lub całkowicie zwolnić strony z odpowiedzialności za niewykonanie, wadliwe wykonanie i opóźnioną realizację umowy.

Również Francuski minister finansów Bruno Le Maire oświadczył niedawno, że firmy mogą powoływać się na siłę wyższą przy problemach z realizacją kontraktów. Należy więc spodziewać się podobnej praktyki w innych państwach.

7. Zawieszenie terminu przedawnienia z powodu siły wyższej

Jak wynika z art. 121 pkt 4 kodeksu cywilnego: *„bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich*

SADKOWSKI I WSPÓLNICY SPÓŁKA KOMANDYTOWA

ul. Grzybowska 4/U-7A, 00-131 Warszawa, tel. +48 22 692 74 31, fax. +48 22 826 00 49

NIP 525-25-73-850, REGON 146995691, KRS 0000676368

ING Bank Śląski S.A. 31 1050 1142 1000 0090 3028 5556

www.sadkowskiwspolnicy.pl

dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju - przez czas trwania przeszkody". Wydaje się, że obecnie nie zachodzą jeszcze podstawy ku temu, by powoływać się na tę instytucję, ale na pewno warto mieć taką możliwość na uwadze. Zwłaszcza w kontekście postępujących ograniczeń w działaniach różnych placówek, które mogą dotknąć również sądy, czy też ze względu na tworzenie tzw. „czerwonych stref” lub innych przyczyn, które w tym momencie trudno przewidzieć.

8. Zamówienia publiczne

8.1. Możliwość udzielania zamówień publicznych z wyłączeniem stosowania przepisów prawa zamówień publicznych.

Pośród podjętych działań o charakterze ustawodawczym istotnego znaczenia nabiera ustawa z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, która weszła w życie z dniem 8 marca 2020 r. (dalej: Ustawa)

Z brzmienia art. 6 Ustawy wynika wprost, że do zamówień, których przedmiotem są towary lub usługi niezbędne do przeciwdziałania COVID-19, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (dalej: PZP), jeżeli zachodzi wysokie prawdopodobieństwo szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby lub jeżeli wymaga tego ochrona zdrowia publicznego.

Jak zatem wynika z powyższego ustawodawca przewidział dwie, niezależne od siebie przesłanki, które stanowią podstawę do wyłączenia stosowania przepisów PZP w celu udzielenia zamówienia na towary lub usługi (ale już nie roboty budowlane) o ile są niezbędne do przeciwdziałania koronawirusowi.

Niezależnie od powyższego warto zwrócić uwagę na to, że Ustawa wprowadza też zmiany w niżej wymienionych regulacjach, gdzie również dochodzi do wyłączenia stosowania przepisów PZP, mianowicie:

1) W ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym dodano nowy art. 49a, o następującym brzmieniu:

W przypadku stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo w razie niebezpieczeństwa szerzenia się zakażenia lub choroby zakaźnej, które może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, w szczególności wystąpienia choroby szczególnie niebezpiecznej lub wysoce zakaźnej, o których mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, wojewoda może zawrzeć dodatkową umowę na finansowanie zadań zespołów ratownictwa medycznego oraz transportu sanitarnego związanych z zabezpieczeniem wybranych miejsc lub dokonania czynności wykraczających poza zadania określone w planie, z dysponentem zespołów ratownictwa medycznego. Do tej umowy nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.

2) W ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi dodano nowy art. 46c, o następującym brzmieniu:

*Do zamówień na usługi, dostawy lub **roboty budowlane** udzielanych w związku z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii na obszarze, na którym ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii, nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.*

3) W ustawie z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych w art. 13 teje ustawy dodano nowy ust. 6, o następującym w brzmieniu:

W przypadku zagrożenia epidemicznego, wykonanie decyzji o utworzeniu rezerw strategicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia, odbywa się z wyłączeniem ust. 5 oraz przepisów o zamówieniach publicznych.

8.2. Możliwość udzielenia zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki.

Jeżeli zamawiający poweźmie wątpliwości dotyczące tego czy w danym stanie faktycznym zachodzą okoliczności wyłączające stosowanie przepisów PZP w oparciu przepisy Ustawy, o których mowa w pkt 8.1. powyżej, zamawiający może wówczas rozważyć możliwość skorzystania z dyspozycji art. 67 ust. 1 pkt 3) PZP, tj. udzielić zamówienia z wolnej ręki (po negocjacjach z jednym wykonawcą), jeżeli ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia.

Skorzystanie z dobrodziejstwa trybu zamówienia z wolnej ręki, w ramach dyspozycji art. 67 ust. 1 pkt 3) PZP), tylko wówczas będzie możliwe, gdy zamawiający wykaże, że w danym stanie faktycznym, ziszczyły się kumulatywnie (łącznie) następujące okoliczności:

- 1) wystąpiła wyjątkowa sytuacja;
- 2) przyczyny powstania tej sytuacji nie leżą po stronie zamawiającego;
- 3) sytuacji tej zamawiający nie mógł przewidzieć;
- 4) wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia;
- 5) nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielania zamówienia.

Warto natomiast wskazać, że z utrwalonego stanowiska zajmowanego zarówno w orzecznictwie jak i w piśmiennictwie wynika, że natychmiastowość wykonania zamówienia musi wynikać z konieczności ochrony interesu, którego naruszenie zagrożone jest wystąpieniem nieprzewidywalnych okoliczności, a który może doznać uszczerbku w przypadku zbyt długiego oczekiwania na udzielenie danego zamówienia. Takim interesem jest w szczególności ochrona zdrowia i życia.

8.3. Postępowania planowane.

W przypadku postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, które nie zostały jeszcze ogłoszone (wszczęte), zamawiający powinni rozważyć odpowiednie uwzględnienie w treści dokumentacji tychże postępowań zaistniałych okoliczności, a związanych z występowaniem koronawirusa. W szczególności wzory umów czy też istotne postanowienia umów, powinny przewidywać okoliczności dające podstawę do odpowiedniej modyfikacji postanowień tychże umów czy też do ich rozwiązania (w trybie odstąpienia bądź też wypowiedzenia).

8.4. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wszczęte, gdzie nie upłynął jeszcze termin składania ofert.

W uzasadnionych przypadkach zamawiający może przed upływem terminu składania ofert zmienić treść specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej: SIWZ). Dokonaną zmianę treści SIWZ zamawiający udostępnia na stronie internetowej (art. 38 ust. 4 PZP).

Można zatem przyjąć, że konieczność wprowadzenia odpowiednich modyfikacji we wzorze umowy (np. poprzez wprowadzenie odpowiednich klauzul waloryzacyjnych czy też poprzez opisanie lub doprecyzowanie przesłanek warunkujących zmianę postanowień umowy) jest uzasadniona z uwagi na potencjalne skutki rozprzestrzeniania się koronawirusa.

Należy jednak pamiętać, że jeżeli w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego zmiana treści SIWZ prowadzi do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, wówczas zamawiający odpowiednio zamieszcza ogłoszenie o zmianie ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych (w przypadku zamówień tzw. „krajowych” – art. 38 ust. 4a pkt 1) PZP albo przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie dodatkowych informacji, informacji o niekompletnej procedurze lub sprostowania (w przypadku zamówień tzw. „unijnych” - art. 38 ust. 4a pkt 2) PZP).

Ponadto jeżeli w wyniku zmiany treści SIWZ nieprowadzącej do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu niezbędny jest dodatkowy czas na wprowadzenie zmian w ofertach, zamawiający przedłuża termin składania ofert i informuje o tym wykonawców, którym przekazano SIWZ, oraz zamieszcza informację na stronie internetowej, jeżeli SIWZ jest udostępniana na tej stronie, natomiast przepis art. 38 ust. 4a PZP stosuje się wówczas odpowiednio (art. 38 ust. 6 PZP).

8.5. Modyfikacja umów w reżimie prawa zamówień publicznych.

8.5.1. Modyfikacja zawartej umowy.

W przypadku umów już zawartych dopuszczalna jest ich modyfikacja w oparciu o jednoznaczne postanowienia umowne, które określają ich zakres, w szczególności możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia wykonawcy, i charakter oraz warunki wprowadzenia zmian (art. 144 ust. 1 pkt 1) PZP).

Niezależnie od powyższego, bądź też w przypadku braku postanowień umowy spełniających przesłanki z ww. art. 144 ust. 1 pkt 1) PZP, wówczas możliwa jest zmiana postanowień umowy z mocy samej PZP, tj. w przypadku zajścia przesłanek zdefiniowanych w art. 144 ust. 1 pkt 2)-4) oraz pkt 6) PZP.

Na szczególną uwagę zasługują w tym zakresie przesłanki zdefiniowane w art. 144 ust. 1 pkt 3) PZP, które muszą być spełnione łącznie, mianowicie dopuszczalna jest zmiana umowy (lub umowy ramowej) w przypadku gdy taka konieczność spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, nie mógł przewidzieć, a jednocześnie wartość tejże zmiany nie przekracza 50% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie (lub umowie ramowej).

Warto też zwrócić uwagę na przesłanki z art. 144 ust. 1 pkt 6) PZP, które dopuszczają możliwość zmiany postanowień umowy w przypadku gdy łączna wartość tychże zmian jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 PZP i jest mniejsza od 10% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie w przypadku zamówień na usługi lub dostawy albo, w przypadku zamówień na roboty budowlane, gdy jest mniejsza od 15% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie.

Zawsze też dopuszczalna jest, również z mocy samej PZP, zmiana nieistotna umowy. Jako zmiana istotna zaś (w rozumieniu przepisów PZP) traktowana jest taka zmiana, która:

- 1) zmienia ogólny charakter umowy lub umowy ramowej, w stosunku do charakteru umowy lub umowy ramowej w pierwotnym brzmieniu;
bądź też
- 2) nie zmienia ogólnego charakteru umowy lub umowy ramowej i zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
 - a) zmiana wprowadza warunki, które, gdyby były postawione w postępowaniu o udzielenie zamówienia, to w tym postępowaniu wzięliby lub mogliby wziąć udział inni wykonawcy lub przyjęto by oferty innej treści;
 - b) zmiana narusza równowagę ekonomiczną umowy lub umowy ramowej na korzyść wykonawcy w sposób nieprzewidziany pierwotnie w umowie lub umowie ramowej,
 - c) zmiana znacznie rozszerza lub zmniejsza zakres świadczeń i zobowiązań wynikający z umowy lub umowy ramowej;
 - d) polega na zastąpieniu wykonawcy, któremu zamawiający udzielił zamówienia, nowym wykonawcą, w przypadkach innych niż wymienione w art. 144 ust. 1 pkt 4)PZP.

8.5.2. Sytuacja po wyborze oferty najkorzystniejszej a przed zawarciem umowy.

W przypadku gdy potrzeba odpowiedniej modyfikacji postanowień dotychczasowego jeszcze wzoru umowy ma miejsce po wyborze oferty najkorzystniejszej, a przed zawarciem docelowej umowy, wówczas dopuszczalnym jest dokonanie takiej modyfikacji, operując na dotychczasowym jeszcze wzorze umowy, jednakże z zachowaniem wszystkich przesłanek opisanych w pkt 8.5.1. powyżej. Przyjmuje się bowiem, że skoro dopuszczalna jest zmiana postanowień już zawartej umowy w reżimie zamówień publicznych, to tym bardziej dopuszczalna jest taka zmiana jeszcze przed jej zawarciem, ale po wyborze oferty najkorzystniejszej.

8.6. Odstąpienie od umowy zawartej w reżimie prawa zamówień publicznych

Należy również wspomnieć o **art. 145 PZP**, zgodnie z którym: „w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, (...) zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o tych okolicznościach. (...) wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.”

Jest tu zatem mowa o okolicznościach o charakterze następczym, tj. okolicznościach mających miejsce dopiero po zawarciu umowy w reżimie prawa zamówień publicznych.

Należy też zwrócić szczególną uwagę na przesłankę interesu publicznego, który to interes nie musi być za każdym razem tożsamy z interesem danego, konkretnego zamawiającego. Inaczej mówiąc interes publiczny jest pojęciem szerszym od interesu danego zamawiającego. Jednakże w przypadku zamawiających należących do szeroko pojmowanego tzw. „sektora publicznego” (nie tylko w ujęciu podmiotowym, ale też w ujęciu przedmiotowym) można założyć, że tacy zamawiający co do zasady reprezentują interes publiczny, co jednak wymaga każdorazowo przeprowadzenia w tym zakresie odpowiedniej analizy.

W myśl art. 139 ust. 1 PZP, do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy PZP nie stanowią inaczej. Powyższe oznacza zatem, że przepisy Kodeksu cywilnego, co do zasady, stosuje się wprost do umów zawartych w reżimie zamówień publicznych (a nie jedynie odpowiednio).

Należy mieć jednak na uwadze, że odstąpienie od umowy ze wskazanych przyczyn możliwe jest jedynie na gruncie prawa zamówień publicznych. Natomiast w przypadku umów zawieranych poza reżimem prawa zamówień publicznych, w razie braku odmiennych uregulowań umownych, zaistnienie siły wyższej nie stanowi przesłanki odstąpienia od umowy na gruncie prawa cywilnego.

Podsumowanie

Jak wynika z powyższego, z jednej strony zaistnienie stanu siły wyższej stanowi szansę zwolnienia się z odpowiedzialności, z drugiej natomiast niesie ryzyko niewyegzekwowania odszkodowania, lub też kary umownej od naszego kontrahenta.

Trzeba pamiętać również, że każdy przypadek jest inny i wymaga każdorazowej weryfikacji i indywidualnej analizy. Najważniejsze to reagować jak najwcześniej i minimalizować skutki tych nadzwyczajnych okoliczności.

Zespół Kancelarii Sadkowski i Wspólnicy zapewnia natychmiastowe wsparcie w obszarach biznesu dotkniętych skutkami pandemii Covid-19. Kluczowe obszary objęte pomocą :

- Prawo pracy;
- Podatki;
- RODO;
- Zamówienia publiczne;
- Umowy handlowe.

Wszystkie pytania i wątpliwości zachęcamy kierować pod adres e-mail alert@siw.pl

Do Państwa dyspozycji pozostaje 24/7 dedykowany zespół prawników.

SADKOWSKI I WSPÓLNICY SPÓŁKA KOMANDYTOWA

ul. Grzybowska 4/U-7A, 00-131 Warszawa, tel. +48 22 692 74 31, fax. +48 22 826 00 49

NIP 525-25-73-850, REGON 146995691, KRS 0000676368

ING Bank Śląski S.A. 31 1050 1142 1000 0090 3028 5556

www.sadkowskiwspolnicy.pl